

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1020

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de Minister voor Klimaat en Energie over de beantwoording van eerder gestelde vragen over het bericht «Energieplafond drijft prijzen en subsidies verder op» (ingezonden 28 november 2022).

Antwoord van Minister **Jetten** (Klimaat en Energie) (ontvangen 14 december 2022).

Vraag 1

Kunt antwoorden op de vraag of u denkt dat het verhogen van de tarieven voor gas en energie van energieleveranciers onder het prijsplafond de kosten van het prijsplafond voor het Rijk doen stijgen (Aanhangsel Handelingen 2022/23, 788)? Kunt u uw antwoord toelichten?¹

Antwoord 1

De overheid vergoedt de kosten tussen het prijsplafond en de contractprijs met inachtneming van de margetoets. Als de contractprijs stijgt doordat de inkoopkosten stijgen, dan stijgen uiteraard ook de kosten voor de overheid.

Vraag 2, 3 en 4

Wat vindt u van de aangekondigde tariefverhogingen van Vattenfall en Essent?²

Wat heeft u ondernomen om deze tariefstijgingen te voorkomen? Vindt u de aangekondigde verhogingen terecht? Heeft u, dan wel de Autoriteit Consument en Markt (ACM), inzicht dan wel controle of de tariefverhogingen redelijk zijn? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 2, 3 en 4

De gestegen tarieven zijn ingegeven door de gestegen inkoopkosten van de energiebedrijven en een aantal wijzigingen in de fiscale wetgeving (btw, energiebelasting) per 1 januari 2023. Het is aan de Autoriteit Consument en Markt (ACM) als onafhankelijke toezichthouder om conform haar wettelijke taak te controleren of de tarieven die energiebedrijven rekenen redelijk zijn.

¹ Parool, 14 november 2022, «Vattenfall verhoogt per 1 januari variabele tarieven voor stroom en gas» (<https://www.parool.nl/nederland/vattenfall-verhoogt-per-1-januari-variabele-tarieven-voor-stroom-en-gas-bf700698/>).

² NOS, 28 november 2022, «Ook energiebedrijf Essent verhoogt tarieven per 1 januari» (<https://nos.nl/artikel/2453255-ook-energiebedrijf-essent-verhoogt-tarieven-per-1-januari>).

Daarnaast is er een margetoets opgenomen in de regeling waarmee het prijsplafond voor 2023 vormgegeven is.

Vraag 5

Kunt u uitleggen waarom de huidige vormgeving van het prijsplafond geen staatssteun zou zijn? Kunt u alle (juridische) adviezen die u hierover heeft ontvangen aan de Kamer sturen?

Antwoord 5

Het staat vast dat de steun van de overheid aan de energiebedrijven en mkb'ers als staatssteun kan worden gekwalificeerd. Hetgeen nog moet worden vastgesteld is of dit geoorloofde of niet-geoorloofde staatssteun is. De Europese Commissie komt deze week met haar oordeel over de prijsplafondregeling. De achterliggende stukken heb ik tegelijkertijd met de Kamerbrief op 9 december jl. gedeeld met de Kamer.

Vraag 6

Heeft u contact gehad met de Europese Commissie over de vormgeving van het prijsplafond? Zo ja, wanneer en wat was het advies, oordeel of de zienswijze van de Commissie. Kunt u die naar de Kamer sturen?

Antwoord 6

Ja er is ambtelijk contact geweest met de Europese Commissie hierover. De overheid mag immers pas staatssteun geven als de Europese Commissie akkoord is. Er zullen geen uitbetalingen van de regeling plaatsvinden voordat de goedkeuring er is. Bekendmaking van het besluit van de Europese Commissie zal op de gebruikelijke wijze plaatsvinden.

Vraag 7

Waarom antwoordt u op eerdere Kamervragen dat de huidige vorm van het prijsplafond geen prijsopdrijvend effect heeft, ook als er geen onderlinge afstemming plaatsvindt?³

Antwoord 7

De prijsstijgingen die energieleveranciers hebben aangekondigd, hangen voor zover mij bekend primair samen met de doorberekening van hogere inkoopkosten en de verandering van de belastingtarieven. Het is aan de ACM om als toezichthouder te toetsen of er sprake is van redelijke tarieven.

Vraag 8

Kunt u toelichten waarom een onafhankelijke accountant wel in staat zou zijn om relevante kosten te toetsen, en de verantwoordelijk toezichthouder, de ACM, in de Kamer heeft aangegeven geen kostencompensatie toetsing te kunnen uitvoeren?

Antwoord 8

Er is een afspraak gemaakt over de systematiek van de margetoets waarbij de overheid ook is geholpen door een externe adviseur. De energieleveranciers moeten hun marge zelf berekenen volgens deze systematiek (waarbij hun marge over 2023 wordt vergeleken met hun marge in eerdere jaren). Een accountant moet daar dan vervolgens op aftekenen dat het klopt.

Vraag 9

Bent u het eens dat het voor energieleveranciers wel degelijk interessant is en blijft om meer consumenten aan te trekken, ook wanneer deze volledig onder het prijsplafond vallen, omdat er in elk geval voor januari en februari is gekozen voor omzetcompensatie en daarin dus ook een winstmarge met belastinggeld wordt vergoed? (antwoord op 12).

³ ESB, «Energie-plafondsysteem heeft prijsopdrijvend effect». (<https://esb.nu/esb/20072006/energie-plafondsysteem-heeft-prijsopdrijvend-effect>).

Antwoord 9

Er is nu geen sprake van een regeling met een andere systematiek voor januari en februari. Uiteindelijk is het mogelijk gebleken een vorm van margetoetsing af te spreken die voor het hele jaar geldt. Het is mijn bedoeling om de marktwerking zoveel mogelijk in stand te houden en te zorgen dat overstappen tussen energieleveranciers ook interessant blijft.

Vraag 10

Wie gaat het externe advies over de redelijkheid van de marges uitvoeren, en waarom is er voor gekozen hier een advies over te vragen terwijl de ACM heeft aangegeven dat het bepalen van een marge «politiek» is?

Antwoord 10

Uiteindelijk is met behulp van een extern adviseur een systematiek overeengekomen die het mogelijk maakt om een vorm van brutomargetoetsing in te voeren die de bedrijven in staat stelt om hun inkoopkosten plus een risico-opslag voor weer, onbalans en profielkosten goed te maken. Deze marge mag niet hoger zijn dan de historische benchmark. Dit is ook op korte termijn uitvoerbaar gebleken. Bedrijven worden met zichzelf vergeleken en dat is anders dan één marge die voor de hele sector geldt, zoals de ACM probeerde te bepalen.

Vraag 11

Wilt u de garantie geven dat bij het externe advies niet opnieuw gekozen wordt voor een commerciële partij die enigerlei advies of dies meer zij geeft aan de energiesector, waardoor er schijn van belangenverstremgeling optreedt?

Antwoord 11

Bij het externe advies kiezen wij altijd voor een partij die ons het beste kan helpen bij het beantwoorden van de vragen die wij hebben. Op het moment dat bij een partij sprake is van conflicterende belangen, kan deze de opdracht niet aannemen.

Vraag 12

Kunt u een tijdstip geven van de momenten van overleg over het prijsplafond met de energiesector, de toezichthouder en andere actoren? Kunt u daarin ook aangeven wat er is besproken en besloten in de overleggen?

Antwoord 12

Alle onderliggende stukken over de totstandkoming van het prijsplafond zijn afgelopen vrijdag 9 december 2022 naar de Kamer gestuurd.